

Adam (Ādēm) u Kur'anu

Ivan Macut*

Sažetak

Rad obrađuje lik Adama (Ādēm) koji je prema Kur'anu i islamskome učenju prvi stvoreni čovjek, prvi musliman, prvi prorok, utemeljitelj Kabe te ujedno i praotac cijeloga čovječanstva te kao takav ima posebno mjesto u Islamu. Članak je podijeljen na četiri dijela. Prvi dio nosi naslov »Stvaranje prvoga čovjeka«. U njemu je prikazano kur'ansko učenje o stvaranju te poseban položaj koji prvoga čovjeka izdiže nad druga bića, uključujući i anđele. U drugome dijelu, pod naslovom »Grieh i napuštanje rajskoga vrta«, prikazano je na koji način Kur'an opisuje Adamov (Ādēm) grieh i značenje toga grijeha za njegovo buduće potomstvo, a time i za cijelo čovječanstvo. U Kur'anu ne postoji učenje o istočnome grijehu niti o prenošenju Adamova (Ādēm) grijeha na njegove sinove i buduće potomstvo. Treći dio rada, pod naslovom »Kajin, Abel i ostalo čovječanstvo«, bavi se Adamovim (Ādēm) potomstvom, prvim ubojstvom (bratoubojstvom) te originalnošću kur'anskoga odlomka o dvojici Adamovih (Ādēm) sinova u odnosu na Stari zavjet. Naime, u Kur'anu stoji rasprava dvojice braće u kojoj jedan izravno govori drugomu da će ga ubiti jer Bog nije prihvatio njegovu žrtvu. Drugi brat ne bježi niti se pravda, nego na nasilje odgovara nenasiljem. Kur'an jasno uči da Bog ne tolerira nikakvo nasilje među ljudima. Četvrti i posljednji dio, naslovljen je: »Adam poslanik (rasūl) i prorok (nabī)«. Iako se u Kur'anu ne spominje izričito da je Adam (Ādēm) prorok, ipak, iz različitih kur'anskih tekstova, moguće je zaključiti da je prepoznat i čašćen u Islamu kao prorok i poslanik. Ako se usporede kur'anski tekstovi o Adamu (Ādēm) s biblijskima, vidi se da se sveti tekstovi u nekim točkama razilaze, a u nekima poklapaju. Ključne riječi: Adam (Ādēm), Kur'an, stvaranje, grijeh, potomstvo, prorok

Uvod

Adam (Ādēm) je, prema kur'anskome učenju, prvi stvoreni čovjek.¹ On je i prvi musliman, otac čovječanstva te se smatra i prvim prorokom kojega je Bog

* Mr. sc. Ivan Macut, doktorand na Papinskom sveučilištu Antonianum u Rimu. Adresa: Via Merulana 124/B, 00185 Roma, Italia. E-pošta: ivanmacut@libero.it

1 O stvaranju i sudbini čovjeka u Islamu vidi tekst: Centro Federico Peirone, L'islam, Storia, dottrina, rapporti con il cristianesimo, Torino, 2004., str. 91–103.

poslao na Zemlju, iako to nigdje u Kur'anu nije izričito spomenuto. Osim toga, u takozvanim listama proroka tj. na onim mjestima u Kur'anu gdje se izričito poimence navode proroci, Adam (*Ādēm*) nije spomenut. Ipak, postoje određene naznake u samome kur'anskome tekstu da bi i on mogao biti smatran prorokom i poslanikom (npr. Q. 3, 33; 19, 58; 20, 122).² U ovom radu slijedit će se kronološka nit, tj. ići će se od ranijih prema kasnijim događajima. Tako je početna tema stvaranje Adama (*Ādēm*) i njegove družice, čije se ime u Kur'anu ne spominje, ali je očito da se radi o Evi (*Hewwā*) te njihov boravak u raj. Nakon toga, izložit će se kur'anski govor o njihovoj grijehu te izgon iz rajskoga vrta. Nakon izgnanstva iz raja, dolaskom na zemlju, prvi čovjek i njegova družica rađaju vlastito potomstvo te postaju praroditelji cijeloga čovječanstva (usp. Q. 4, 1). Zadnja je tema rada Adam (*Ādēm*) kao poslanik i prorok. Kur'anska su mjesta na kojima se govori o Adamu (*Ādēm*) sljedeća: Q. 2, 30–38; 3, 33; 5, 27; 7, 10–30; 15, 26–29; 17, 61; 18, 51; 20, 115–122; 38, 71–76.

Da bi se moglo bolje razumjeti čovjeka i njegov položaj u svijetu koji mu je Bog odredio, potrebno je pobliže pogledati što kur'anski tekst pripovijeda o stvaranju prvoga čovjeka Adama (*Ādēm*).

1. Stvaranje prvoga čovjeka

1.1. Nagovještaj stvaranja Adama (*Ādēm*)

Prema kur'anskome učenju, Adam (*Ādēm*) je prvi stvoreni čovjek i Božji namjesnik na zemlji. Stvaranje Adama (*Ādēm*) Božji je zahvat i čudo jer prvi čovjek nema zemaljskoga oca ni majku, nego ga je Bog izravno stvorio. Međutim, prema kur'anskome pripovijedanju, Bog je prije stvaranja prvoga čovjeka i njegove družice nagovijestio taj čin anđelima (*melekima*) koji s njime ulaze u raspravu i pokušavaju ga odvratiti spominjući ljudsku grešnost. Bog ne odustaje od svoga plana, govoreći kako jedino On sve zna, a ostali, pa i anđeli, imaju samo djelomično znanje, tj. ne znaju ono što Bog zna: »Kada tvoj Gospodar reče melekima: 'Ja ću stvoriti namjesnika³ na zemlji, oni (*Mu na to*) odgovoriše: 'Hoćeš li stvoriti

2 Usp. R. Tottoli, *I profeti biblici nella tradizione islamica*, Paideia, Brescia, 1999., str. 34. Tottoli je jedan od poznatijih talijanskih autora koji se bavi proročkom tematikom u Islamu. Ostalasu njegova značajna djela na ovome području: R. Tottoli, *La Kažbah tempio al centro del mondo: Akhbār Makkah di Abū al-Walīd al-Azraqī*, introduzione, traduzione e note a cura di Roberto Tottoli, con una prefazione di Angelo Scarabel, Società Italiana Testi Islamici, Trieste, 1992., R. Tottoli, *Storie dei Profeti. Abū ʿAbdallāh Muhammad Ibn Ahmad Ibn Mutarrif al-Kinānī al-Tarafī*, traduzione a cura di Roberto Tottoli, Il Nuovo Melangolo, Genova, 1997.

3 U kur'anskome tekstu stoji izraz *khalīfa* — namjesnik, nasljednik. Ovaj je izraz postao predmetom mnogih rasprava. Pitanje je kako ga shvatiti, koji mu je smisao? U Kur'anu glavni mu je smisao »nasljednik«, »zamjenik«, »vikar« te se većina komentatora slaže kako se taj izraz odnosi na Adama. Usp. M. Guiraud, Adamo, u: M. A. Amir-Moezzi (ur.), *Dizionario del Corano*, (za talijansko izdanje ur. I. Zilio-Grandi), Milano, 2007., str. 18. Mohammad Ali Amir-Moezzi, glavni urednik i jedan od suradnika u ovome rječniku, vrlo je poznati stručnjak na području kur'anskih studija i bavi se proučavanjem šijita. Rodom je iz Irana. Mnogo je godina proveo u Francuskoj

(*na zemlji*) onoga koji će smutnju činiti i prolijevati krv? A mi Te slavimo, hvalimo Te i obožavamo Te!» (*Allāh*) reče: 'Ja zaista znam što vi ne znate'« (Q. 2, 30).⁴ Zanimljivo je primjetiti da anđeli znaju kako će čovjek skrenuti s pravoga puta i sagriješiti protiv Boga.

1.2. Adam (*Ādēm*) je stvoren od zemlje

Na više se mjesta u Kur'anu spominje stvaranje Adama (*Ādēm*) od zemlje: »Mi smo čovjeka stvorili od suhoga crnog blata kome je dat oblik« (Q. 15, 26); »Stvorio je čovjeka od suhoga blata koje je (*kao na vatri*) pečeno (...)« (Q. 55, 14); »(*Spomeni im*) kad je rekao tvoj Gospodar melekima: 'Zaista ću Ja stvoriti čovjeka od blata, pa kad ga Ja upotpunim i udahnem u nj od Svoga duha (*dahnem mu život*) (...)« (Q. 38, 71–72).

Uz Adama (*Ādēm*), Bog je stvorio i njegovu ženu Evu (*Hewwā*).⁵ Kur'an kaže: »O ljudi, bojte se Boga koji vas je stvorio od jedne osobe, a od nje je stvorio njezinu družicu, i od njih dvoje rasprostranio mnoštvo muškaraca i žena« (Q. 4, 1). Na drugome mjestu stoji: »On (*Allāh*) vas je stvorio od jednoga čovjeka i od njega proizveo njegovu suprugu da se uz nju smiri (*s njom udruži*)« (Q. 7, 188).

1.3. Imenovanje stvari

Kada je riječ o davanju imena stvarima, Kur'an uči kako je taj zadatak povjeren prvomu čovjeku Adamu (*Ādēm*):

Allāh je naučio Adema sva imena, zatim ih je predočio melekima [*andelima*]⁶ i rekao: 'Kažite Mi imena ovih (*stvari*) ako ste iskreni!' (*Meleki*) [*Andeli*] odgovoriše: 'Slavljen si (*Bože*)! Mi znamo samo ono što si nas Ti naučio. Zaista si samo Ti sveznan (*i*) mudar'. Reče (*Allāh*). 'O Ademe, obavijesti ih (*meleke*) [*andele*] o imenima (*tih stvari*)!' Nakon što ih (*Adem*) obavijesti o njihovim imenima, (*Allāh*) reče: 'Zar vam nisam rekao: samo Ja znam tajne nebesa i zemlje i znam ono što vi (*javno*) činite i što skrivate' (Q. 2, 31–33).

gdje radi kao ravnatelj Odsjeka za islamistiku i iranistiku na *École Pratique des Hautes Études* u Parizu. Član je Instituta za napredne studije *Hebrejskoga Sveučilišta* u Jeruzalemu.

- 4 Citate iz Kur'ana preuzimamo iz: Kur'an časni, prev. Hafiz Muhammed Pandža i Džemaluddin Čaušević, Zagreb, 1984. Prevoditelji, tumačeći ovaj redak, podertavaju: »Ovdje nam se izričito kaže, da je čovjek stvoren kao najsavršenije biće na zemlji i upućuje na to, da je između ljudi izabran onaj koji će ih voditi na pravi put. Adem je naš praotac«. Vidi komentar na II. suru, 30. redak ili ajet, u: Kur'an časni, str. 9.
- 5 Prema islamskoj tradiciji, ime Adamove družice jest *Hewwā*. U Kur'anu nije zapisano njezino ime niti vrijeme njezina stvaranja. U kur'anskome tekstu, kad se govori o Adamovoj družici, stoji napisano »*anta wa zawdzuka*«. Termin *zawdz* ima značenje jedno od dvoga, dio jednoga para. Neki komentatori drže kako ime *Hewwā* dolazi od *hayy* (život) jer je Eva majka svih živih. U Kur'anu Eva nije objekt Sotoninoga napastovanja i nema nečasnu ulogu posrednika u prvom grijehu. Oboje su jednako krivi te oboje bivaju protjerani iz raja. Usp. M. Guiraud, Eva, u: M. A. Amir-Moezzi (ur.), *Dizionario del Corano*, str. 301–303.
- 6 Tekstom u uglatim zagradama pojašnjavamo pojedine riječi iz kur'anskog teksta koje bi mogle čitateljima biti nepoznate.

Ono što vrlo jasno proizlazi iz ovoga kur'anskoga ulomka jest činjenica da se čovjek i anđeli ne nalaze na istoj razini. Naime, čovjek je po svome znanju veći od njih. Bog je samo Adama (*Ādēm*), tj. čovjeka naučio imenima svih stvorenih stvari⁷, dok anđele nije: 'mi znamo samo ono što si nas Ti naučio', odgovaraju anđeli Bogu (usp. Q. 2, 32). Ova će razlika još jasnije doći do izražaja u trenutku kada Bog naredi svim anđelima (duhovnim bićima) da se poklone pred Adamom (*Ādēm*), tj. prvim čovjekom i na taj mu način iskažu čast. Međutim, kako izvještava tekst, neće se svi podvrgnuti toj Božjoj zapovijedi te će Sotona (*Iblīs*) biti protjeran iz raja u pakao (usp. Q. 2, 34), o čemu će podrobnije biti riječi u daljnjem testu.

Pitanje koje se nameće glasi: na koji način tj. kojim jezikom razgovaraju Bog i Adam (*Ādēm*)? Kako je Bog naučio Adama (*Ādēm*) imenima svih stvorenih stvari? Budući da je jedini sveti jezik za muslimane čisti arapski jezik, jer na njemu je Bog preko anđela Gabrijela (*Džibrīl*) Muhamedu (*Muḥammad*) dao objavu te Bog u svom obraćanju ljudima govori čistim arapskim jezikom, očito je da se komunikacija odvijala na tome jeziku, barem dok je Adam (*Ādēm*) bio u Edenskome vrtu, tj. prije grijeha, prije negoli ga je Bog protjerao na Zemlju.⁸

1.4. Klanjanje anđela Adamu (*Ādēm*) i Iblisovo (Sotonino) odbijanje

Prema kur'anskome tekstu, Božju naredbu da se poklone prvomu čovjeku poslušali su svi anđeli, osim jednoga, Iblisa, koji je zbog toga kažnjen: »I kada smo rekli melekima: 'Učinite sedđu [*poklonite se*] Ademu (*svi su se*) poklonili osim Iblisa. On se ustegnuo i pokazao oholost i (*time*) postade nevjernik« (Q. 2, 34).⁹

Zašto se Iblis nije htio pokloniti? Prema kur'anskome tekstu, razlog se nalazi u njegovome oholom mišljenju da je on časniji od Adama (*Ādēm*): »Mi smo vas stvorili pa vam dali oblik a onda rekli melekima [*anđelima*]: 'Učinite sedđu [*poklonite se*] Ademu!' pa su (*svi*) sedđu [*poklon*] učinili osim Iblisa. On nije bio među onima koji su učinili sedđu [*poklon*]. Reče (Bog): 'Što te spriječilo da ne učiniš sedđu [*poklon*] kada sam ti naredio?' Reče (*Iblis*): 'Ja sam bolji od njega. Stvorio si me od vatre, a njega si stvorio od blata'« (Q. 7, 10–11). Drugi tekst kaže: »(*Spomeni se*) kada reče tvoj Gospodar melekima: 'Ja ću stvoriti čovjeka od suhog crnog blata, kome će biti dat oblik, pa kada ga potpuno stvorim i udahnem u njega dušu, padnite pred njim čineći sedđu' [*poklon*]! Svi meleki [*anđeli*] su zajedno učinili sedđu [*poklon*] osim Iblisa. On je odbio da bude s onima koji čine sedđu [*poklon*]« (Q. 15, 28–31).

7 »Allah je naučio Adema poznavanju raznih svojstava i osobina pojedinih stvari. Ademu je dato poznavanje svih stvari, jer je stvoren da vlada na zemlji, a data mu je snaga i sposobnost da bi mogao raspolagati svim na zemlji«. Kur'an časni, str. 10, bilješka 13.

8 Usp. M. Guiraud, Adamo, u: M. A. Amir-Moezzi (ur.), Dizionario del Corano, str. 20.

9 »U Kur'anu Iblis je spomenut 11 puta, uvijek s vlastitim imenom [...]. Opisuje ga se kao anđela (Q. 2, 34), kao džina (Q. 18, 50), Kur'an kaže kako je odbio poslušati Božju zapovijed i pokloniti se Adamu, opravdavajući se kako je on stvoren od vatre, a Adam samo od zemlje. Zbog svoje neposlušnosti Bog ga je protjerao iz raja u pakao«. D. De Smet, Demoni, u: M. A. Amir-Moezzi (ur.), Dizionario del Corano, str. 196.

Iblis, prema Kur'anu, spada među džinove:¹⁰ »(Spomeni im) kada smo rekli melekima [anđelima]: 'Učinite sedđu [pokloniti se] Ademu!' Oni su učinili sedđu [poklonili su se] osim Iblisa. On je bio od džinā te se ogriješio od zapovijest svoga Gospodara« (Q. 18, 51).¹¹

2. Grijeh i napuštanje rajskoga vrta

Osim što je Sotona (*Iblīs*) sagriješio protiv Boga i time bio protjeran iz rajskoga vrta u pakao, Kur'an opisuje kako je i prvi čovjek Adam (*Ādēm*), zajedno sa svojom ženom, sagriješio protiv Boga neposluhom te je također bio protjeran iz raja, ali ne u pakao nego na zemlju. Kur'an na više mjesta govori o ovome događaju i u nekim ga pojedinostima različito opisuje.

2.1. Kur'anski opis prvoga grijeha

Na tri mjesta u Kur'anu nailazimo na govor o Adamovom (*Ādēm*) i Evinom (*Hewwā*) grijehu. Prvi tekst nalazi se u II. suri:

10 Ballanfati kaže kako je postojanje džinova potvrđeno u Kur'anu te spada u dio muslimanskoga vjerovanja. Islam čuva određeno mjesto za stvorenja koja se nalaze u 'skrivenome svijetu', ali djeluju u 'vidljivome svijetu'. U vrijeme proroka Muhameda Arapi su imali apstraktni pojam o tim stvorenjima te su ih smatrali neosobnim božanstvima uz Allāha. Žrtvovalo im se te ih se nastojalo umilostiviti da djeluju u korist ljudi. Osim toga, i sam je Prorok Muhamed (*Muḥammad*) bio optuživan da je pod utjecajem ili da je opsjednut džinom. U Kur'anu se džinovi pojavljuju i kao oni koji rade ili govore protiv Allāha: »(...) a mi smo mislili da ljudi i džini neće govoriti nikakve laži, o Bogu, i pojedini ljudi su se utjecali [tražili utocište] pojedinim džinima, pa su im oni [ljudi] povećali objest [oholost]« (Q. 72, 5–6). U Kur'anu džinovi se uvijek spominju uz ljude te, kao i ljudi, imaju dužnost iskazivati kult Allāhu: »Džine [duhove] i ljude stvorio sam samo da Me obožavaju« (Q. 51, 57). Nije jasna razlika između džinova i anđela. Osim toga, Iblis je spomenut i kao anđeo (Q. 2, 3) i kao džin (Q. 18, 50). Zanimljivo je da su neki džinovi u Kur'anu smatrani i prorocima. Neki od njih određeni su za pakao, a neki za raj: »O, skupino džina i ljudi: Nisu li vam došli poslanici između vas koji će vam pričati o Mojim znakovima i upozoravati vas na susret ovoga vašeg dana? Oni će odgovoriti: 'Mi sami protiv sebe svjedočimo'. Njih je zaveo ovozemaljski život i oni su svjedočili protiv samih sebe da su nevjernici« (Q. 6, 130). U suri Džin govori se o Muhamedu (*Muḥammad*) te da je kao prorok poslan i ljudima i džinovima. Džinovi su inteligentna bića, nevidljiva ljudima, ali u mogućnosti uzeti oblik bilo životinje bilo čovjeka. Jači su i superiorniji od ljudi te na njih i djeluju. Usp. P. Ballanfati, Jinn, u: M. A. Amir-Moezzi (ur.), Dizionario del Corano, str. 429–431. O anđelima, demonima i džinovima u Kur'anu i islamu vidi još tekstove: S. Mervin, L'islam. Fondamenti e dottrine, Milano, 2000., str. 148–150; B. Pirone, La moschea e l'Islām, Casale Monferrato, 2004., str. 57–91; L. Tescaroli, Gesù Cristo o il Corano, Rim, 2002., str. 34–38; P. Branca, Introduzione all'Islam, Milano, 1995., str. 180–184; C. M. Guzzetti (ur.), (rječnik), Milano, 2003., str. 28; 73; 104; 123.

11 »Prema Kur'anu, Sotonin je grijeh u tome što je odbio pasti ničice pred Adamom, odlikovanim Božjim stvorom, kada mu je Bog to naredio; prekršio je dakle Božju zapovijed (usp. Q. 15, 28–35). Ali, tako su govorili mistici, u načelu je ipak učinio pravo; jer pasti ničice pristojilo bi se samo pred Bogom, ne i pred njegovim stvorenjem. Sotona u izvjesnoj mjeri poštuje monoteizam čak i protiv izričite Božje zapovijedi; on je prekršio Božju zapovijed, ali je ujedno ispunio Božju volju. I Bog ga je prokleo, ali ga još uvijek ljubi. Ovdje se uopće ne misli atomistički, nego kozmički, u smislu velike drame svjetova. No čak ni ovdje Sotonina pobuna nema metafizičkih posljedica; čovječanstvo ostaje nedirnuto«. H. Küng, Kršćanstvo i svjetske religije. Uvod u dijalog s islamom, hinduizmom i budizmom, Zagreb, 1994., str. 75.

I Mi rekosmo: 'O Ademe, nastani se ti i tvoja družica u dženetu [*raj*] i jedite iz njega (*raja*) obilno odakle god želite, ne približujte se ovom stablu (*jer*) biste (*time*) postali silnici!' Šejtan [*Sotona*] ih je naveo pa su skrenuli (*s puta blagodati*) i izveo ih (*iz blagodati*) u kojoj su bili. I Mi smo rekli: 'Silazite (*i idite odavde*), vi ste neprijatelji jedno drugome. Vi ćete boraviti i živjeti na zemlji do (*određenog*) roka'. Adem je uzeo (*i zapamtio*) neke riječi od svoga Gospodara i pokajao se. Zaista Bog prima pokajanje (*Svojih robova i*) milostiv je (Q. 2, 35–37).

Nadalje, u VII. suri se govori:

O Ademe! Nastani se i ti i tvoja žena u dženetu [*raju*] i jedite oboje odakle želite, a ne približujte [*približavajte*] se ovom stablu pa da budete (*ako se prikućite*) [ako se približite] nasilnici. Pa im je šejtan [*Sotona*] šapnuo, da bi im otkrio njihove sakrivene (*dijelove tijela*) i rekao 'Vaš Gospodar vam je zabranio (*prilazak ovome stablu*) samo zato da ne biste postali meleki [*andeli*] ili ostali vječno (*u dženetu*) [u raj]. I on (*šejtan*) [*sotona*] se njima zakle (*govoreći*): 'Ja sam vam dvoma [*vama dvoje*] doista savjetnik'. Pa ih zavede svojom prijevarom. Pošto su okusili (plod) stabla pokazao se se njima njihove sramote (*stidni dijelovi tijela*) i počeo se pokrivati dženetkim [*rajskim*] lišćem. Na njih povika njihov Gospodar: 'Zar vam nisam zabranio to (*plod stabla*) i zar vam nisam rekao: Zaista vam je šejtan [*Sotona*] otvoreni neprijatelj?'. Odgovoriše: 'Naš Gospodaru, mi smo sebi nasilje učinili, pa ako nam Ti ne oprostiš i ne smiluješ nam se, mi ćemo biti od onih koji su na (*velikom*) gubitku. Reče (*Bog*): 'Silazite! Vi ste jedni drugima neprijatelji. I na zemlji će vam biti boravište i život do izvjesnog vremena'. Reče (*Bog*): 'Na njoj ćete živjeti, u njoj ćete umrijeti i iz nje ćete biti izvedeni (*bit ćete poživljeni*)' (Q. 7, 18–24).

Na koncu, u XX. suri kur'anski tekst ovako opisuje prvi grijeh:

Zaista ti nema u njemu (*dženetu*) [*raju*] ni gladi ni golotinje, ni žedi ni (*sunčane*) žege. Pa mu je šejtan [*Sotona*] došapnuo (*i*) rekao: 'O Ademe, hoćeš li da te uputim do stabla vječnosti i do vlasti koja neće prestati?' Pa su njih dvoje jeli od njega (*stabla*), pa im se ukaza stid (*golotinja*) i počeo se pokrivati dženetkim [*rajskim*] lišćem. I Adem je postao neposlušan svome Gospodaru i (*zbog toga je*) zalutao. Zatim ga je odabrao, primio mu pokajanje i uputio ga (Q. 20, 118–122).

2.2. Tumačenje teksta

Adama (*Ādēm*) i njegovu ženu Bog je postavio u rajski vrt. Bog im je dao i jednu zabranu, a to je da ne jedu samo s jednoga stabla kako ne bi postali oholi (usp. Q. 2, 35). Ovdje Kur'an uvodi Sotonu koji ih zavodi (usp. Q. 2, 36). U II. suri ne govori se o načinu zavodenja, nego se samo kaže kako ih je naveo na grijeh, dok se u VII. i XX. suri jasno kaže na koji su način zavedeni. Kako se može jasno vidjeti iz teksta, u VII. suri Sotona im šaptom govori te ih zavodi tvrdnjom da im je Bog zabranio da jedu sa stabla jer bi tako vidjeli svoje skrivene dijelove tijela, postali anđeli (*meleki*) te ostali vječno u raj (usp. Q. 7, 19), dok ih u XX. suri zavodi riječima o vlasti koja neće prestati (usp. Q. 20, 120).

Ako se ovi tekstove zajedno promotre, može se vidjeti ponajprije kako postoje četiri tipa kušnji u koje ih Sotona (*Iblīs*) stavlja: postat će silnici (usp. Q. 2, 35); vidjeti će skrivene dijelove tijela (usp. Q. 7, 21); postat će anđeli i vječno će biti u rajskome vrtu (usp. Q. 7, 19) te, na koncu, obećanje vlasti (usp. Q. 20, 120).

Nadalje, iako se iz kur'anskoga teksta jasno vidi da su i Adam (*Ādēm*) i njegova družica Eva (*Hewwā*) sagriješili, u XX. suri pokajanje i oprostjenje odnosi se samo na Adama (*Ādēm*) (usp. Q. 20, 122), dok se u VII. suri govori u množini (usp. Q. 7, 22). Bog im oprašta grijeh i upućuje ih na pravi put.

Zanimljivo je primijetiti da se Sotona (*Iblīs*), unatoč tomu što ga je Bog protjerao iz raja (usp. Q. 7, 17) i potom nastanio Adama (*Ādēm*) i njegovu ženu (usp. Q. 7, 18) i dalje nalazi u istome raju (usp. Q. 7, 19):

Reče (*Iblīs*): 'Zbog toga što si mi dao da budem zaveden, ja ću im zamku postavljati na Tvome ispravnom putu. Zatim ću im prilaziti srijeda, straga, s desna i s lijeva. I ti ih nećeš naći mnogo da su Ti zahvalni'. Reče (*Bog*): 'Izlazi iz njega (*dženeta*) [*raja*] pokuden [*posramljen*] i protjeran! Ja ću zaista napuniti pakao svima onima od vas koji te budu slijedili'. O Ademe! Nastani se ti i tvoja žena u *dženetu* [*raju*] i jedite oboje odakle želite (...) (Q. 7, 15–18).

Na koncu, može se ukratko zaključiti da je iz ovih tekstova jasno kako je prvi čovjek Adam (*Ādēm*) zajedno sa svojom družicom od Boga postavljen u rajski vrt uz jasnu zabranu da ne jedu s određenoga stabla. Uz Sotonino zavodenje, Adam (*Ādēm*) i njegova družica neposluhom griješe protiv Boga te nakon toga bivaju protjerani iz vrta. Ipak, odmah nakon što se Adam (*Ādēm*) pokajao, Bog mu je oprostio grijeh i vratio ga na pravi put, ali ne u raj. Čovjek ostaje na zemlji do 'izvjesnoga vremena', kako to Kur'an kaže (usp. Q. 7, 23). U tekstu se ne spominje prenošenje krivice prvih ljudi na ostalo čovječanstvo. Nema nasljedstva prvoga grijeha niti njegove kazne.¹²

Budući da su Adam (*Ādēm*) i njegova družica bili protjerani na zemlju, počeli su radati vlastito potomstvo te je potrebno nešto reći o njihovim sinovima Kajinu (*Ķābīl*) i Abelu (*Hābīl*), ali i o čovječanstvu koje od njih proizlazi i množi se na zemlji.

3. *Kajin, Abel i ostalo čovječanstvo*

Nakon što su Adam (*Ādēm*) i njegova žena potjerani iz rajskoga vrta na zemlju, počeli su radati vlastito potomstvo. Prvi su spomenuti sinovi Kajin (*Ķābīl*) i Abel (*Hābīl*), iako se u Kur'anu njihova imena ne spominju (usp. Q. 5, 30). Prema islamskoj tradiciji, svaki od dvojice braće imao je sestru blizanku. Kajin (*Ķābīl*) se oženio bratovom blizankom, a Abel (*Hābīl*) Kajinovom (*Ķābīl*).¹³ Treba izbližega pogledati što kur'anski tekst govori o ovoj dvojici braće, da bi se moglo bolje razumjeti daljnji tijek ljudske povijesti prema islamskome učenju.

12 U Kur'anu nema ideje istočnoga grijeha. U II. suri, 36. redak, Bog obećava Adamu i njegovoj ženi da će ih vratiti na pravi put nakon što su sagriješili; ne spominje se bilo kakvo uključivanje budućih naraštaja u čin njihove pobune protiv Boga. U Kur'anu se pojam milosti ne stavlja u odnos prema grijehu niti prema bilo kakvoj ljudskoj inicijativi, nego je slobodni Božji dar koji vodi i upravlja ljudsku povijest. Usp. B. Pirone, *Considerando l'Islām: linee di religiosità essenziale* (I), u: *Lateranum* LXIX., br. 1., 2003., str. 34–35.

13 Usp. C. M. Guzzetti, *Bibbia e Corano. Confronto sinottico*, Milano, 1995., str. 49.

3.1. *Kajin (Kābīl) i Abel (Hābīl)*

Kad je riječ o Adamovim sinovima u Kur'anu, treba reći da se njihova imena ne spominju, ali se iz konteksta može vrlo jasno zaključiti da su to biblijski Kajin i Abel, i to zbog sličnosti s biblijskim pripovijedanjem o dvojici Adamovih sinova. U V. suri Kur'an o njima pripovijeda:

Ispričaj mi tačno [*točno*] događaj dvojice Ademovih sinova, kada su žrtvovali kurban [*žrtvu*], pa je od jednoga bio primljen, a od drugoga nije bio primljen. Reče (*jedan Ademov sin*): 'Tebe ću svakako ubiti'. Odgovori (*drugi Ademov sin*): 'Zaista Bog prima žrtve samo od bogobojaznih. Ako ti pružiš na me ruku da me ubiješ, zaista, ja neću pružiti svoje ruke na tebe da te ubijem. I zaista se ja bojim Boga, Gospodara svjetova. Ja želim da se ti vratiš (*i*) s mojim grijehom (*jer hoćeš da me ubiješ*) i sa svojim grijehom (*jer činiš nasilje*), pa da budeš među drugovima pakla, a to je kazna silnicima. Njegova strast ga navede da ubije svoga brata, pa ga ubi [*ubije*]. Time postade jedan od onih koji su izgubili (*duševni mir*). Zaista Bog posla vranu koja je kopala po zemlji da mu pokaže kako će sakriti tijelo svoga brata. Reče: 'Teško meni, zar sam ja nemoćan da budem kao ova vrana pa da sakrijem tijelo svoga brata'? I pokaja se (Q. 5, 30–34).

Zanimljivo je da kur'anski tekst ne spominje ime brata koji prinosi žrtvu ni drugoga koji namjerava ubiti svoga brata. Bog od jednog brata prihvaća, a od drugog ne prihvaća kurban (žrtvu). Onaj kojemu je Bog odbio prihvatiti žrtvu iz ljubomore i strasti ubija svoga brata i potom ga zakopava u zemlju.¹⁴

Originalnost kur'anskoga odlomka o dvojici Adamovih sinova u odnosu na Knjigu Postanka nalazi se u raspravi između dvojice braće, gdje jedan izravno govori drugome da će ga ubiti jer Bog nije prihvatio njegovu žrtvu. Drugi brat ne bježi niti se pravda, nego na nasilje odgovara nenasiljem (usp. Q. 5, 31).¹⁵ Kur'an jasno uči da Bog ne tolerira nikakvo nasilje među ljudima. Ipak, iz ovoga je odlomka moguće također zaključiti da je Bog oprostio ubojici jer se pokajao (usp. Q. 5, 34), tj. uvidio da je pogriješio ubivši brata. Moguće je povući paralelu s Adamom (*Ādēm*) i njegovim neposluhom Bogu. Odmah nakon što se Adam (*Ādēm*) pokajao za učinjeni grijeh, tj. nakon što je odbio poslušati Boga i dao da ga Sotona zavede, Bog mu oprašta grijeh i vraća ga na pravi put. Tako i ovaj bra-toubojica (prvi ubojica u ljudskoj povijesti) zadobiva oprost nakon što se pokajao za učinjeni grijeh ili zlo.

3.2. *Ostalo čovječanstvo*

U Kur'anu se nalaze tekstovi u kojima Bog upozorava ljude da ne slijede Sotonin put kao što je to učinio Adam (*Ādēm*) i na taj način sagriješio, nego da idu za Bogom i izvršavaju njegove zapovijedi: »(*Spomeni im*) kada smo rekli melekima [*andelima*]: 'Učinite sedđu [*pokloniti se*] Ademu!' Oni su učinili sedđu

14 Usp. M. Bar-Asher, Abele e Caino, u: M. A. Amir-Moezzi (ur.), *Dizionario del Corano*, str. 2–4.

15 Biblijski tekst u dosta detalja različito opisuje cijeli ovaj događaj. Ponajprije, Kajin ne govori Abelu o svojoj namjeri da ga ubije niti se spominje ikakva međusobna rasprava. Nadalje, u Knjizi Postanka, prije i nakon ubojstva, navedene su Božje riječi upućene Kajinu (usp. Post 4, 3–9).

[*poklonili se*], osim Iblisa. On je bio od džinā te se ogriješio o zapovijest svoga Gospodara. Zar ćete vi uzimati za prijatelje njega i njegove sljedbenike, mimo Mene? A oni su vam neprijatelji. Ružna je to zamjena silnicima« (Q. 18, 51). Nadalje, Kur'an kaže: »On vas je stvorio od jednoga bića kojemu je od njega stvorio družicu (*drugo biće*); stvorio vam je osam pari životinja. On vas stvara u utrobama vaših majki, dajući vam jedan oblik za drugim (*postepeno*) u tri tmine (*prolazeći kroz tri tmine*). To Vam je Bog, vaš Gospodar. Njemu pripada sva vlast. Samo je On Allāh. Pa kako se (*pored svega toga*) obraćate (*drugom i obožavate ga*)?« (Q. 39, 6). I opet na drugom mjestu stoji zapisano: »Zar vam nisam naredio, o sinovi Ademovi¹⁶, da ne obožavate šejtana [*Sotonu*]? Zaista vam je on otvoreni neprijatelj. A Mene obožavajte! Ovo je ispravan put. Zaista je šejtan [*Sotona*] zaveo mnogo svijeta od vas, pa zar se niste opametili? Ovo vam je pakao koji vam je obećan. Padnite danas u nj (*u pakao*) zato što niste vjerovali« (Q. 36, 60–64).

Iz Kur'ana jasno proizlazi da su ljudi nastavili slijediti grešni put svojih roditelja, tj. put grijeha. Priklanjaju se Sotoni (*Iblīs*), a zapostavljaju Boga i griješe protiv njega: »A kad urade ružno djelo, kažu: „Mi smo na tome našli svoje roditelje (*vidjeli smo da ovako rade i naši roditelji*) a Bog nam je to naredio“. Reci: „Zaista, Bog ne naređuje (*da radite*) bestidna djela“« (Q. 7, 27). Bog preko svojih poslanika stalno upozorava čovjeka da ne griješi, nego da izvršava Božje zapovijedi. Kur'an jasno poručuje onima koji griješe i slijede Sotonu da će završiti u paklu: »Reče (Bog): „Izlazi iz njega (*dženeta*) pokuden i protjeran! Ja ću zaista napuniti pakao svima onima od vas koji te budu slijedili« (Q. 7, 17). Već u I. suri nailazimo na molitvu čovjeka koji želi ići pravim putem: »Uputi nas na pravi put, na put onih (*dobrih Tvojih stvorova*) koje si obasuo (*neiscrpnim obiljem i*) blagodatima Svojim, (*i*) na koje se nije izlila (*srdžba Tvoja i*) gnjev Tvoj i koji nisu zalutali (*s puta Istine*)« (Q. 1, 5–7).

Na koncu, u VII. suri Kur'an na opširniji način upozorava ljude da pripaze kako ne bi pošli za Sotonom (*Iblīs*) koji je i njihove roditelje zaveo te odveo na krivi put. Što je još važnije, Kur'an upozorava ljude da za svoja zla djela ne okrivljuju Boga niti se opravdavaju Božjim zapovijedima ako naprave neko zlo. Bog nikada čovjeku ne zapovijeda ništa što bi ga odvelo s pravoga puta istine. Sotona (*Iblīs*) dovoljno je lukav da čovjeka uvjeri da je na pravome putu i da čini ispravna djela, ali je zapravo pod Sotoninim djelovanjem te ne vidi da ide u sigurnu propast. Upravo zbog toga Bog kroz povijest šalje svoje poslanike kako bi ljude upućivali na pravi put. Kur'an o tome kaže:

O sinovi Ademovi, Mi smo vam poslali odjeću koja će pokriti vašu golotinju i odjeću (*za ukras*). A odjeća bogobojažnosti je najbolja. To su Božji znakovi da bi se oni (*ljudi*) opametili. O sinovi Ademovi! Neka vas nipošto ne zavede šejtan [*Sotona*] kao što je izveo vaše roditelje iz dženeta [*raja*] (*time što ih je zaveo*) guleći [*skidajući*] s njih njihovu odjeću da bi im pokazao njihovu golotinju. On (*šejtan*) [*Sotona*] i njegova družina vide vas odakle vi njih ne vidite. Mi smo učinili šejtane [*sotone*] prijateljima onih koji ne vjeruju. A kad urade ružno djelo kažu: 'Mi smo na tome našli svoje

16 Kad je riječ o izrazu »sinovi Ademovi« potrebno je reći kako ovaj izraz u semitskim jezicima ima značenje čovjek, ljudska osoba, dok je Adam, kronološki gledano, prvi stvoreni čovjek.

roditelje (*vidjeli smo da ovako rade i naši roditelji*) a Bog nam je to naredio'. Reci: 'Zaista Bog ne naređuje (*da radite*) bestidna djela. Zar vi govorite o Bogu ono što ne znate?! Recite: 'Naredio mi je moj Gospodar pravednosti. Okrenite vi svoja lica (*prema Njemu*) pri svakoj molitvi, i služite Mu pokazujući Mu iskreno svoju vjeru (*pokornost*)! Onako kako vas je stvorio vi ćete se Njemu povratiti; jedan dio (*ljudi*) je uputio na pravi put a drugi je dio zaslužio zabludu. Oni su uzeli šejtane [*sotone*] za prijatelje, mimo Boga, i računaju da su na pravome putu. O sinovi Ademovi, uzmite vaše ukrase (*lijepa odijela*) pri svakoj molitvi; jedite i pijte a ne rasipajte! Zaista, On ne voli rasipnike (Q. 7, 25–30).¹⁷

4. Adam (*Ādēm*); poslanik (*rasūl*) i prorok (*nabī*)

Kao što je rečeno u uvodu, Adam (*Ādēm*) se smatra prvim prorokom kojega je Bog poslao na zemlju. Međutim, to nigdje u Kur'anu nije izričito napisano. I u takozvanim kur'anskim listama proroka, Adam (*Ādēm*) nije izričito spomenut. Ipak, postoje neke naznake i u samome kur'anskom tekstu da bi i on mogao biti smatran prorokom (npr. Q. 3, 33; 19, 58; 20, 122). Pogledajmo izbližega što kur'anski tekst o tome svjedoči.

4.1. Kur'anski tekst o Adamu (*Ādēm*) kao proroku

U III. suri Kur'an govori kako je »Bog odabrao Adema, Nuha i porod Ibrahimov i Imranov nad (*druge*) narode (...)*«* (Q. 3, 33).

U XIX. suri stoji napisano: »To su oni poslanici kojima je Allāh darovao blagodat od potomstva Ademova i (*od potomaka*) onih koje smo Mi ukrcali (*u ladu*) s Nuhom, i od potomaka Ibrahima i Israila i od onih koje smo Mi uputili na pravi put i koje smo odabrali. Kada im se uče ajeti Milostivoga, padaju (*svojim licem na zemlju*) čineći sedđu [*poklon*] i plačući*«* (Q. 19, 58).

Konačno, posljednje mjesto koje bi moglo upućivati da se Adama u Kur'anu smatralo prorokom jest XX. sura: »Zatim ga je odabrao, primio mu pokajanje i uputio ga*«* (Q. 20, 122).

Na arapskome jeziku prorok se naziva *nabī*. Ova riječ u islamu znači »od Boga izabran čovjek kojemu je Bog objavio istine kako bi ih izabranik prenio čovječanstvu«. Arapska riječ za poslanika jest *rasūl*. Ova riječ ima nešto opširnije značenje od riječi *nabī* jer se u Kur'anu i anđeli nazivaju *rasūl*: »Hvala Allahu, Stvoritelju nebesa i zemlje, koji je učinio meleke [*andele*] poslanicima (...)*«* (Q. 35, 1).¹⁸ U Islamu postoji oko dvadeset i pet proroka od kojih su neki i proroci i poslanici, dok su ostali samo proroci. Jednostavno rečeno: »Svi su poslanici (*rasūl*) ujedno

17 »Cilj je ljudima, kad su se oblačili, pokriti svoje tijelo. Kasnije je čovjek napredovao pa se počeo odijelom ukrašavati. Po Kur'anu ima i jedna treća vrsta oblačenja. To je odjeća bogobožnosti to jest, da se čovjek očuva od svih nevaljalština i poroka, te da obuče pokrivač koji će ga od svega toga zaštititi. Po Kur'anu je ovo najbolja odjeća jer je pokrivač bogobožnosti ogrtač ustrajnosti i kreposti. Ovo obući znači ukrasiti se vrlinama i krepostima«. Vidi komentar na VII. suru, 25. redak ili ajet, u: Kur'an časni, str. 200–201.

18 Usp. Kur'an časni, str. 878.

i proroci (*nabī*), dok svi proroci (*nabī*) nisu ujedno i poslanici (*rasūl*)«. ¹⁹ »Svi su narodi primili vlastitoga poslanika (*rasūl*) i tako dobili mogućnost da budu vođeni u vjeri u Boga. (...) On [*poslanik*, op.a.] jedan je od njih i govori njihovim jezikom«. ²⁰ Tako Kur'an kaže: »S Istinom smo te poslali kao donosioca radosne vijesti i opominjača, a nema nijednoga naroda da mu nije došao opominjač« (Q. 35, 24).

U Kur'anu postoji razlikovanje poslanika po važnosti, ali se, također, od vjernika traži da ne prave razlike među njima. Tako Kur'an kaže: »Te poslanike smo Mi odabrali jedne iznad drugih. S nekima od njih je govorio Bog, a neke uzdigao po položaju. Mi smo dali Īsáu [*Isus*], sinu Merjèminu, jasne dokaze i podržali ga Rûhul-Kûdusom (*Mëlekom Džebrâilom*) [*andeo Gabrijel*]« (Q. 2, 253). Dalje Kur'an kaže: »Poslanik je vjerovao u ono što mu je objavio njegov Gospodar, a (*vjerovahu*) i pravovjernici. Svi su vjerovali u Boga, Njegove meleke [*andele*], Njegove Knjige i Njegove poslanike. Mi ne pravimo razlike između Njegovih poslanika« (Q. 2, 285). ²¹

U Kur'anu Adam (*Ādēm*) nije izričito nazvan ni prorokom niti poslanikom, ali je kao takav prepoznat u Islamu te otvara proročki niz kojemu je pečat Muhamed (*Muhammad*).

4.2. Adam prepoznat kao prvi prorok

Iako Kur'an, kako je pokazano, nigdje izričito ne spominje da je Adam (*Ādēm*) bio smatran prorokom, ipak, islamska ga tradicija zbog naznaka koje se mogu naslutiti iz kur'anskoga teksta, ali i priča koje su o njemu ispričane, smatra prvim prorokom i poslanikom. ²² Može se, stoga, reći kako s Adamom (*Ādēm*) započinje proročka služba na zemlji jer on je prvi čovjek, ali ujedno i prvi prorok–poslanik.

B. Pirone kaže kako se uvođenje proročke službe ili proroka, tj. čin kojim Bog odabire i šalje određenoga čovjeka na zemlju, među vlastiti narod, kako bi proglasio vrhovnu volju Božju i iskazao mu ispravan kult, podudara sa samim počecima ljudske povijesti te u Adamu (*Ādēm*) nalazi svoga prvog destinara, prvoga čovjeka uopće te s njime započinje i prava ljudska povijest. ²³ Pirone nastavlja govoreći kako postoji određen savez između Boga i ljudi. Svaki savez nalazi svoj izvor u Božjoj slobodi, a korijen se nalazi već u samim počecima svijeta i čovjeka, povezujući se izravno s prvim stvorenim čovjekom uopće, Adamom (*Ādēm*). ²⁴ U

19 P. Branca, *Introduzione all'Islam*, San Paolo, Cinisello Balsamo, 1995., str. 185.

20 R. Tottoli, *I profeti biblici nella tradizione islamica*, str. 88.

21 U tumačenju ovog kur'anskog retka, stoji: »Ovdje se iznosi širina islamskog vjerovanja, te da će sa svojom širokogradnošću konačno pobijediti. Kur'an kaže: "Mi ne dijelimo i ne rastavljamo poslanike jedne od drugih". Time se kaže da vjerujemo sve one istine, koje su bile njima od Allaha objavljene. Inače, poslanici se po svome položaju dijele«. Kur'an časni, str. 69, bilješka 205. Ostala mjesta u Kur'anu koja govore o ovoj tematici: Q. 2, 136; 3, 84; 4, 152.

22 Usp. M. Guiraud, *Adamo*, u: M. A. Amir-Moezzi (ur.), *Dizionario del Corano*, Dizionario del Corano, str. 21.

23 Usp. B. Pirone, *La moschea e l'Islām*, Casale Monferrato, 2004., str. 253–254.

24 Usp. B. Pirone, *Considerando l'Islām: linee di religiosità essenziale (II)*, u: *Lateranum LXIX*, br. 2., 2003., str. 311.

kur'anskome tekstu, koji smo već prije spomenuli, stoji zapisano: »Mi smo već i Adamu objavili prije (*da ne jede od zabranjenog stabla*) pa je zaboravio, a nismo našli kod njega odluku (*namjeru da griješi*)« (Q. 20, 115), dok L. Bonelli u talijanskome prijevodu Kur'ana tekst prevodi ovim riječima: »(...) mi smo već sklopili savez s Adamom, ali on ga je zaboravio (...)«.²⁵

Iz ove se perspektive povijest spasenja nastavlja kroz Božje djelovanje u konkretnim povijesnim osobama koje je Bog izabrao za svoj narod.²⁶

Ukoliko je Muhamed (*Muhammad*) važan jer je posljednji prorok, tj. jer je pečat svih proroka (*ḳātim an-nabijīn*, Q. 33, 40), možemo, s pravom, reći kako je i Adam (*Ādēm*) važan utoliko ukoliko je prvi prorok kojega je Bog pozvao u svoju službu. Iako je Adam (*Ādēm*) sagriješio i na taj način iskazao neposluh Bogu, ipak, svojim je pokajanjem zadobio Božji oprost i povratio se na put istine tj. Božji put.

Ne treba zaboraviti na činjenicu da Kur'an govori kako je Bog Adama (*Ādēm*) naučio imenima svih stvari, koje čak ni anđeli nisu znali. Osim toga, Bog je istim tim anđelima naredio da se poklone pred njim i iskažu mu čast. Iz ovoga jasno proizlazi kako je, prema kur'anskome učenju, Adam (*Ādēm*) doista imao visoko dostojanstvo koje proizlazi iz toga što je prvi stvoreni čovjek te je prvi od ljudi razgovarao s Bogom, stoga ne čudi da ga je islamska tradicija, ali ne samo islamska, nego i židovska i kršćanska, uvrstila među Božje proroke.

Zaključak

Adam (*Ādēm*) kao praotac cijeloga čovječanstva i kao prvi stvoreni čovjek ima veliko značenje za islamsku vjeru. Prvi je čovjek koji je razgovarao s Bogom i kojega je Bog izabrao da bude njegov namjesnik na zemlji. Adam (*Ādēm*) je i prvi musliman tj. prvi čovjek koji je iskreno odgovorio na Božji poziv. Na koncu, on je i prvi od Boga izabran prorok. Osim toga, u islamskoj tradiciji Adam (*Ādēm*) ima još zasluga, primjerice, spominje se da je utemeljitelj Kabe, što ne stoji u Kur'anu. Iz svega navedenog može se zaključiti kako Adam (*Ādēm*) ima značajnu ulogu u islamskoj vjeri i tradiciji te se muslimani prema njemu odnose s mnogo poštovanja.

25 Il Corano, nuova versione letterale italiana con prefazione e note critico-illustrative del dott. Luigi Bonelli, terza edizione riveduta. Editore Ulrico Hoepli, Milano 2006., 20, 114. Istim riječima ovaj redak prevode i G. Mandele i A. Ventura: Il Corano, (ur.) Gabriele Mandel, testo Arabo con la versione letterale integrale, traduzione e apparati critici di Gabriele Mandel, Torino, 2006., 20, 115; Il Corano, (ur.) A. Ventura, 20, 115.

26 Usp. B. Pirone, Considerando l'Islām: linee di religiosità essenziale (II), str. 311–312.

Adam (Ādēm) in the Qur'an

Ivan Macut*

Summary

In this paper we deal with Adam (Ādēm) who, according to the Qur'an and Islamic tradition, was the first-created man, the first Muslim, the first prophet, founder of the Kaba, the father of all humanity and as such occupies a special place in Islam. The article is divided into four parts, the first entitled »Creating the First Man«. In it we present the Qur'anic teaching on the creation of man and his unique position which elevates him above other creatures, including angels. The second section, titled »Sin and the Abandonment of the Garden of Eden«, presents the Qur'an's account of Adam's (Ādēm) (the first) sin and what it means for the future of his progeny and for all of mankind. In the Qur'an there is no doctrine of original sin or of the transmission of Adam's (Ādēm) sin to his sons and their future offspring. The third section of the paper, titled »Cain and Abel and the Rest of Humanity« deals with the descendants of Adam (Ādēm), the first murder (fratricide) and Adam's (Ādēm) two sons in regard to the Old Testament based on the originality of the Qur'anic passage. Namely, in the Qur'an we find a conversation between two brothers in which one speaks directly to the other about his intent to kill him because God did not accept the former's sacrifice. The latter does not flee, nor expostulate with him, but responds to violence with non-violence. The Qur'an clearly teaches that God does not tolerate violence of any kind among people. The fourth part, also the last, is called the »The Prophet Adam (Ādēm)«. Although the Qur'an does not explicitly mention that Adam (Ādēm) is a prophet, we may conclude from various Qur'anic texts that he is recognized and revered in Islam as a prophet and messenger. If we compare the Qur'anic accounts of Adam (Ādēm) with those of the Bible, we see that they disagree on some points while they overlap on others, as this study clearly shows. Keywords: Adam (Ādēm), the Qur'an, creation, sin, progeny, prophet

* Ivan Macut MSc, Doctorant at the Pontifical University Antonianum in Rome. Address: Via Merulana 124/B, 00185 Rome, Italy. E-mail: ivanmacut@libero.it